

# DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5  
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za leto: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

## Krog čitateljev in čitateljic „Domovine“ je vedno večji

**Vsak dan številni novi naročniki in naročnice — Z današnjo številko pričanja izhajati v „Domovini“ povest „Grob ob zvoniku“, ki je ena najlepših povesti, kar jih je izhajalo v „Domovini“ — Zamudniki, poravnajte zaostalo naročnino, da se Vam list ne ustavi!**

Samo neznatnih 36 dinarjev letno stane naročnina na «Domovino», ki na obsežnih 16 straneh vsak teden prihaja med Slovence doma in v tujini. Nismo še slišali, da bi bil nepristranski človek z «Domovino» nezadovoljen. Le kakšen nahujskanec morda na zunaj pod tujim vplivom blati «Domovino», na tistem pa jo prebira z največjim užtkom. Saj je «Domovina», ki ima sloves najboljšega tednika v Jugoslaviji, tako vsestransko poučna, zabavna in informativna, da ji ne more nihče ničesar očitati. Smelo lahko trdimo, da je

**«Domovina» odličan činitelj na polju ljudske prosvete v Sloveniji.**

Z lahko razumljivo besedo pove slovenskemu ljudstvu vse, kar se dogodi važnega doma in po svetu, prinaša stalno poučne razprave iz kmetijskega in drugega gospodarstva in uvaja ljudstvo v razumevanje raznih tehničnih in drugih pridobitev moderne dobe. Zlasti veliko pozornost pa posveča «Domovina» pripovedništvu in so naše povesti med slovenskim ljudstvom znane kot zelo zanimive.

Z današnjo številko pričnemo objavljati povest «Grob ob zvoniku».

katero vsebina je vseskozi napeta in bo zanimanje čitateljev in čitateljic zanjo vztrajnejše kot pri katerikoli dosedanjih povesti. Pričanja s smrtjo posestnika Stoparja, ki je baše umrl za kapjo. Nenadoma pa se je med vaščani začela širiti govorica, da Stopar ni umrl

naravne smrti. Pokojnikov sin Ivan, dijak, se je lotil težavne naloge, da dožene, ali je na govorici kaj resnice. Napeti so zlasti prizori o strahovih na pokojnikovem grobu. Več vsebine ne povemo. Kdor jo hoče vedeti, naj čita povest.

**Povejte vsem, ki še niso naročniki «Domovine», naj se sedaj naroče nanjo, da ne zamude te lepe povesti.**

Da bo zanimanje za «Domovino» še večje, začnemo z današnjo številko objavljati še eno povest, «Iz nekdanjih dni».

Tako se čitatelji in čitateljice pač ne bodo mogli pritoževati, da jim ne ustrežamo.

**Nabirajte sedaj nove naročnike in naročnice! Vsak naš prijatelj nam lahko dobi sedaj nove naročnike, ako pove onim, ki še niso v krogu «Domovinarjev» in «Domovinaric», da objavljamo naenkrat dve lepi povesti. Opozorjamo ponovno, da so razpisane za najmarljivejše nabitelce lepe nagrade.**

H koncu še opominjamo vse zamudnike in zamudnice, naj takoj poravnajo zaostalo naročnino, ker jim bomo sicer morali ustaviti pošiljanje lista. Prepričani pa smo, da med vsem našim čitateljstvom ni nikogar, ki bi si zaradi par dinarjev dal ustaviti pošiljanje «Domovine». Za naše prijatelje kakor za nas še vedno veljajo one lepe besede, ki nam jih je nekoč napisal neki naš prijatelj in ki se glase: «Domovina» za naročnika in naročnik za «Domovino».

## Otvoritev Delavske zbornice v Ljubljani

Po večdnevnih posvetovanjih delegatov Delavske zbornice v Ljubljani se je vršila v nedeljo dopoldne slovesna otvoritev nove palače Delavske zbornice. Številne delegate in druge goste je pozdravil predsednik zbornice g. Čobal. Ministra za socialno politiko je zastopal inšpektor g. dr. Tujkovič. Navzoči so bili med drugimi: veliki župan ljubljanski g. dr. Vodopivec, župan mesta Ljubljane g. dr. Puc, rudarski glavar dvorni svetnik inž. Stergar, generalni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu dr. Glaser, glavni tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani g. dr. Windischer in predsednik Zveze jugoslovenskih podporbnih društev na Vestfalskem g. B. Iha. Pismeno in brzojavno so pozdravili zborovalce ljubljanski škof g. dr. Jeglč, komisar mariborske oblasti

g. dr. Leskovar, minister na razpoloženju g. dr. Žerjav in drugi.

Lep nagovor na prisotne je imel tajnik Delavske zbornice g. Uratnik, ki pravi med drugim: Letno poročilo, ki leži pred vami, vam bo dokaz, da je skušala biti Delavska zbornica v teh par letih svojega obstoja več kakor navaden urad, da je skušala biti tolnač vsega, kar se tiče našega delavstva, da je skušala biti motrilec javnega življenja s socialno-političnimi vidikov. V tej zgradbi je našla svoj dom cela vrsta važnih socialno-političnih organizacij in ustanov, med drugimi borza dela, javna kuhinja, izseljenski komisariat, državna inspekcija dela, razne svobodne stanovske organizacije in prosvetne ustanove. Našo gradbeno akcijo smo združili s stanovskimi akcijami mestne občine, kar je imelo za po-

sledice, da je dobilo v tej palači stanovanje 28 rodbin. Vsi gospodje zastopniki oblasti, ki so podpirali naše gradbene načrte, naj sprejmejo zahvalo našega delavstva. Delegati in zaupniki pa naj pripovedujejo doma o glavnem graditelju te stavbe, o neznanem vojaku dela, ki je dogradil ta dom z od ust odtrganimi grižljaji. Povejte, da je zgradilo tukaj delo sebi spomenik in oporišče.

V imenu ministrstva za socialno politiko je čestital odboru zbornice g. dr. Tujkovič

Veliko pozornost je vzbudil govor velikega župana g. dr. Vodopivca, ki je uvodoma poudarjal važnost dneva, ko je slovensko delavstvo dobilo ponosen dom, nato pa je rekel med drugim: «Posebno me veseli, da se odvarja ta vaš dom baš v sedanjem času, ko so si nekateri nesocialno čuteči ljudje že mislili, da je prišel čas zanje, ko bodo mogli vzeti delavstvu socialne pridobitve, ki si jih je tekom desetletij s težkim trudom in v hudih bojih priborilo. Toda to so le posamezni glasovi, posamezne želje, ki ne pridejo v poštev, kajti niti širši gospodarski krogi ne mislijo tako, ker se predobro zavedajo, da je zadovoljen delavec pogoj njihovega gospodarskega uspeha.»

Za velikim županom je povzel besedo župan mesta Ljubljane g. dr. Puc, ki je med drugim izvajal: «Ko bo delavec za svoje delo pošteno plačan, ko bo imel zdravo stanovanje, ko bo mogel dostojno rediti svojo rodbino, ko bo pomirjeno gledal na leta svoje starosti, takrat šele bo prav čutil, da je biti delavec čast. Dosedanji razvoj človeštva nam kaže, da je ta cilj dosegljiv razvojnim potom. Seveda bo še mnogo bojev med stanovi, toda vsi se moramo zavestati, da so potrebni vsi stanovi, ki ustvarjajo, in da se morajo sporazumeti v ljubezni. Vsem pravico do dela! Vsem pošteno plačilo za delo! Iz srca smo veseli današnjega praznika in zagotavljamo vas, da bomo stali ob vaši strani, kakor smo z vami zgradili to palačo, ki naj bo mejnik v zgodovini socialnega razvoja slovenskega naroda».

Govorili so še: glavni tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Windischer, podpredsednik iste zbornice g. Ogrin, generalni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu g. dr. Glaser, bivši oblastni odbornik g. dr. Breclj in tajnik Centralne delavskih zbornic g. dr. Topalovič.

V okviru otvoritvenih svečanosti je priredil zvečer istega dne prosvetni odsek Delavske zbornice koncertni večer v novi dvorani palače, ki je prav lepo uspel.

V ponedeljek nato je zborovala skupščina Delavske zbornice, ki je v najlepšim soglasju sprejela tajniško in blagajniško poročilo ter proračun za leto 1929-30. Vsa poročila so bila sprejeta brez debate in je bil odboru podan absolutorij. Iz poročila o proračunu za l. 1929-30. povzema-











posestnik Janez Kalan in posestnikov sin Joža Zaplotnik, da poskusita lovsko srečo. Ko je 18. t. m. legla na obširne gozdove med Predosljami in Preddvorom tema, sta odšla Kalan in Zaplotnik, oborožena s puško preko Kokre v gozd proti Sulei. Pridružil se jima je še tretji tovariš. V gozdu so se ločili in se raztepli vsak na svojo stran. Malo pred polnočjo je opazil Jože Zaplotnik nedaleč pred seboj črno postavo, ki se je v snegu previdno premikala. Menil je, da ima pred seboj srnjaka. Hitro je dvignil puško in nameril. Po prvem strelu se je postava brez glasu pomaknila naprej, na kar je Zaplotnik vuovič pomeril in ustrelil... Postava je omahnila v sneg. Ko je Zaplotnik priskočil, da pogleda plon, je šele na grozo spoznal v ustreljencu tovariša Kalana. Kalan je bil še pri življenju, vendar sta mu krogli prizadejali v trebuhu globoki smrtnonevavrni rani. Z velikimi napori je Zaplotnik spravil nezavestnega Kalana na njegov dom v Hotemože. Čez nekoliko časa se je ranjenec res še nekoliko ovestil. Poklicali so duhovnika, ki ga je previdel, kmalu proti jutru pa je nesrečnik izdihnil. Nesrečna smrt tovariševa je tako presunila storilca Zaplotnika, da je sklenil, da se sam prijavi orožniški postaji v Senčurju, odkoder ga bodo po zaslišanju izročili sodišču v Kranju. Usmrčeni Kalan, rodом z Golnika, se je priženil v Hotemože ter zapušča ženo in dva otoka.

## Ropar Rosašandor

Ljudska pripovedka.

Približno pred osemdesetimi leti je živel na Ogrskem znan silen ropar Rosašandor. Bil je plemenitega grofovskega rodu in pri nekem avstrijskem polku za nadporočnika. Ker je pa bil zaradi nekega prestopka degradiran, je pobežnil od vojakov k roparjem, kjer je kmalu postal roparski poglavar. Pred njim so imeli strah le graščaki in bogatini. Le tem je navadno praznil mošnje in zakladnice. Umoril ni nikogar.

Bil je pa pri tem svojem ropanju vendar dober človek, ki je rad pomagal siromakom, kjer je le mogel. Naj Vam, dragi bralci, v «Domovini» povem eno številnih zgodb, ki krožijo med ljudstvom o Rosašandorju.

Bilo je blizu trga Jaga na Ogrskem. Rosašandor je hodil nekega dne po cesti proti temu trgu, oblečen v kmetsko obleko: srnjco iz domačega platna, prav košate hodne hlače, velike čevlje in klobuk z velikimi krajci. Na potu je srečal nekega kmeta, ki je baš prihajal iz omenjenega trga ter se bridko jokal.

zadnjih požirkih šentjanževca, je Repičev voz oddrdral z dvorišča na cesto in zavil za oglom na glavno cesto.

Mavrič je bil zopet sam. Potem je zopet stopil na vrt in si dal opraviti okoli čebelnjaka. Tu je bilo vse živo in praznično, tu je svirala čudovita godba, tu je bilo plesišče, kakršnega ne vidiš povsod. Mavriču je med tem življenjem nekoliko odleglo, mračnost njegovega obraza se je ublažila. Sedel je na klopi in se zamislil. Toda danes ni hotelo biti konca presenečenj. Še ni dolgo sedel, ko začuje za seboj stopinje. Ozre se, vstane, ne more verjeti lastnim očem.

«Ti tukaj?»

«Jaz, oče.»

Nekaj časa sta molčala oba. Sin je ponudil očetu desnico, ta se je komaj dotaknil njegovih prstov. Vedel je, da se je zgodilo nekaj neprijetnega, nepričakovanega, toda jasno mu še ni bilo, kaj bi prav za prav moralo biti. Sin je študiral na Dunaju pravo, bil je vedno vreden in vzgleden dijak, sedaj je pa prišel naenkrat domov sredi šolskega leta, kakor bi padel iz oblakov. Še ni dolgo, odkar mu je bil poslal oče precejšnjo vsoto za izpite, ki jih je imel delati prav te dni, in za druge nujne potrebščine.

«Čudite se, oče, vidim. Toda prosim vas sedite zopet, na kratko vam razložim», izpregovori sin pri.

Ko ga je ropar zagledal, ga je takoj vprašal, kaj mu je.

«Kaj bi se ne bi jokal,» je potožil kmet... jutri bo prišla gosposka in mi bo zaradi dolgog prodala vse, kar imam.»

«Res?» se je začudil ropar. «Pa že jutri? Koliko ste pa dolžni, oče?»

«Devet sto goldinarjev!» mu je odvrnil kmet.

«To ni mnogo!» je pripomnil ropar in potegnil veliko usnjato možnjo iz hlačnega žepa.

«Tu imate tisoč goldinarjev in se obrnite takoj nazaj v trg, plačajte ves dolg in povejte, kdo vam je dal denar!»

«Kako naj to povem,» je vprašal kmet, «če vas pa ne poznam!»

«Kaj ne poznate me?» se je začudil ropar. «Jaz sem Rosašandor, roparski poglavar. Ali ste me razumeli? Tu imate po vrhu še sto goldinarjev; za te mi pa morate pripraviti v soboto zvečer lepo in dobro večerjo. Kupite eno tele in vina! Prišlo nas bo dvanajst. O tem pa ne smete razen svoji ženi nikomur ničesar povedati.»

Ropar je pač vedel, da ženske ne morejo molčati. Imel pa je gotove namene, da je velel kmetu, naj ženi le pove njegov prihod.

Kmet je potem šel naravnost nazaj v trg in plačal svoj dolg, kakor mu je naročil ropar.

Za naročeno roparjevo večerjo potem nista vedela samo dotični kmet in njegova žena, nego je, seveda, zanjo zvedela tudi gosposka v omenjenem trgu. Vsakdo, kdor je le mogel nositi orožje, se je iz trga podal na lov na roparje. Vsakemu je dišalo tistih tisoč zlatov, ki so bili razpisani za onega, ki bo ujel in izročil oblastvom Rosašandorja.

Ropar pa je bil bolj prebrisan kakor tržani v Jagu. Rosašandor je vdrl tisto soboto zvečer s številnimi svojimi pajdaši v trg in ga popolnoma izropal. Ko so se tržani zjutraj vračali od kmeta domov, so našli doma izpraznjene shrambe in blagajne, za roparji pa ni bilo ne duha ne sluha.

Matija Belc Bolfanski.

## Slivovko, pelinovec, brinjevec, rum in hruševac

si lahko napravite z našimi esencami. Steklenica za napravo 4 do 5 litrov žranja stane samo 20 Din, po pošti 32 Din. — Točno navodilo priloženo.

Drogerija A. KANC sinova, Ljubljana  
Zidovska ulica št. 1. 265

Kupujemo brinjevo olje.

Sedla sta oba.

«Doma sem torej», nadaljuje sin. «Noben den me ne spravi več tja gori. Oče, sprejmite me za najzadnjega hlapca, delati hočem! Pri tem mi gotovo ne bo škodilo to, kar sem se naučil. In če se me boste naveličali, recite mi, naj grem. Svet je velik.»

Mavrič je pogledal sina šele sedaj natančneje. In tu je opazil na njegovem obrazu nekaj, česar ni videl prej, nekaj, kar se je moralo šele v zadnjem času pojaviti na njem. Nekaj trudnega in skoro boleznega je bilo v njegovih potezah, oči so bile nenavadno globoke in zamišljene. Popolnoma tuj človek je sedel poleg njega, prišel je od nekod nepozvan in nepričakovano. In ta človek ga je prosil nekaj čisto nerazumljivega, nekaj, o čemer se mu nikdar ni niti sanjalo. Stari izkušeni mož je prišel nenadoma v zadrego. Sin pa je nadaljeval:

«Prosim vas, oče, ne vprašuite, kaj me je dovedlo do tega preobrata. Samo upoštevajte za sedaj mojo prošnjo.»

Mavrič je vstal. Polotilo se ga je čuvstvo, kakršnega do sedaj še ni poznal. Stari, trd mož, čigar železna volja in roka nista nikdar omahovali, je začutil v sebi neko čudno mehko in slabost. Hotel je vzrožiti, pokazati vse očetovske pravice in oblast, pa je hkratu videl, da beži vse to pred njim v nepoznano daljavo in da ne more za njim. Videlo se mu



**Schicht**  
Terpentin-  
Milb s svojimi prednostmi

se imenuje občutek, ko smo srečni.  
Tako veseli smo lahko tudi fisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

## Dreja

«Hitite, drage čebelice, polje se smeje in ajda vas vabi polna sladkega medu! Hitite po sladko strd in prinesite jo meni siromaku, da se je naužijem, sirota zapuščena! Blagor jim, ki ne zavrzajo siromakov, in blagor vam čebelice, ki prinašate med ubogemu človeštvu, saj smo vsi — ne samo jaz — potrebni darov prirode, ki nam jih daje Bog.»

Dreji so se vlile solze.

Za uljnakom je stal učitelj Skalar in čul Drejeve besede, ki je tako rad pridigal čebelam.

Dreja se je ozrl okoli, če ga kdo ne opazuje, potegnil z raskavo desnico po nagubanem, kosmatem licu in nadaljeval:

«Čebelice, moje skromne, otroci narave ste mili in prijazni! Dušice božje prirode ste, ljubljenske solca in sestre cvetlic. Zato vas ščiti priroda na vaših daljnih potih, zato vam prepuščajo cvetke svoj sladki med. Iz vašega voska vlite voščenke bodo gorele pred božjim oltarjem in

je, kakor da je slekel in vrgel od sebe svojo obleko in da stoji sedaj gol in nag sam pred seboj in drugim svetom.

«Naše delo je trdo», je dejal nato sinu mirno in resno. «Ni za vsakega. Če bo za tebe, bomo videli. Ostani!»

«Hvala, oče!»

Drugo jutro na vse zgodaj je prišel Repič. Mavrič ga je že pričakoval. Spal ni vso noč in je bil utrujen in slabe volje. Takoj je Lipe napregel, in voz je čakal na dvorišču. Mavrič in Repič sta tačas stopila v sobo, kjer je Meta že pogrnila mizo in nanjo postavila kavo.

«Snoči ni bilo nobenega poročila, zato upam, da je boljše», je dejal Mavrič.

«Gotovo.»

«Če je tako, se vrnem kmalu popoldne... Pa še nekaj. Kmalu ko si včeraj odšel od tukaj, se je vrnil moj sin z Dunaja. Nisem ga pričakoval. Doma hoče ostati.»

Repič se ni preveč začudil.

«Morda ti ni posebno hudo, če ostane», je dejal. «Tvoja misel je bila itak, da prevzame gospodarstvo za teboj on kot edini sin. Nihče ne ve, koliko dni mu je še usojenih, zato je prav, da se je vrnil. Sicer si zdrav in trden...»

(Dalje pri.)





# ŽENSKI VESTNIK

## Za kuhinjo

**Krompirjevi žličniki.** Skuhaj štiri debele krompirje, kuhane pa olupi in pretlači skozi sito. V kozo deni pet dek sirovega masla in osminko litra vode. Oboje skupaj zavri, nakar pridene dve žlici moke in mešaj nad ognjem (a ne na odprti luknji) tri minute. Nato deni kozo na stran in takoj st. esi noter pretlačeni krompir, dodaj tri jajca, malo posoli in popopraj. Lahko dodaš, če imaš pri roki, še tri žlice naribanega sira, ker naredi jed še okusnejšo. Dobro vse zmešaj, da bo testo gladko in postavi na hladno. Ko se je testo popolnoma ohladilo, razbeli v kozi mast, ki je pa moraš vzeti toliko, kakor kadar cvreš krofe. Ko je mast vroča, pomoči vanjo žlico in zajemaj od testa majhne žličnike (nokerle), ki jih devaj v vročo mast. Cvreti jih moraš bolj počasi, tudi jih ne spuščaj v mast preveč naenkrat, ker zelo narasejo. Ko so lepo zarumeneli, jih pobiraj iz masti in pokladaj v toplo skledo. Na mizo jih daš kot samostojno jed h kosilu ali pa za večerjo.

**Nadevani zrezki.** Vzemi pol kile goveje pljučne pečenke in jo razreži na pet do šest zrezkov. Zrezke nato s kladivom potolci in osoli. Posebej pa sesekljaj prav drobno 5 dek slanine (prekajenega špeha), eno majhno čebulo, eno trdo kuhano jajce in malo zelenega peteršilja. S tem nadevaj zrezke, jih lepo zavij kakor omlete in z nitko poveži. V kozo daj žlico masti in polgaj zavite zrezke na mast. Ko porumenijo na eni strani, jih obrni, in ko so docela lepo porumeneli, jih v kozi pomakni malo h kraju, na sok po stresi eno žlico moke, ki jo mešaj tako dolgo, da zarumeni. Nato zalij z vodo, približno za dve srednji zajemalki, dobro zmešaj in duši zrezke v tej omaki še četiri ure, na kar dodaj dve žlici smetane. Ko je še deset minut vrelo, je jed gotova. Preden daš na mizo, moraš seveda pobrati niti iz mesa.

**Pražen krompir.** Operi krompir in ga skuhaj v oblikah. Kuhane ga deni, da se popolnoma ohladi, na kar ga olupi in zreži na ploščice. V kozi razbeli mast in deni krompir na vročo mast, osoli in praži (tenstaj) ga tako dolgo, da se malo zapече. Za pražen krompir, če ga daš hladnega na mast, potrebuješ manj masti kakor pa če daš vročega na mast. Tudi je tak krompir bolj okusen, ker se preveč ne zmečka, ampak ostane v koščkih.

**Ajdov močnik.** Močnik zna skuhati vsaka gospodinja. Pripraviti pa se dá ajdov močnik še bolj okusno na tale način: vzemi ajdove moke, kolikor pač nameravaš skuhati močnika, deni moko v skledo, ubij vanj eno jajce, prilij malo vode in napravi svalčke kakor za navadni (zaroštani) močnik. Te svalčke potem zakuhaj v mleko, osoli in skuhaj kakor vedno kuhaš ajdov močnik. Prepričala se boš, da je tak močnik veliko okusnejši od navadnega.

## Praktični nasveti

Da kokeši rajši neso, jih krmimo s kostnim zdrobom, ki ga primešamo med otrobe ali koruzno moko. Dobro je tudi dodati kokošji hrani malo mleka.

Časopisni papir je tudi zaščitno sredstvo proti mrazu, zlasti pa nas obvaruje ozeblin na nogah, če ga obujemo v čevlje. Seveda morajo biti čevlji vsaj toliko trdni, da ne propuščajo mokrote. Najbolje je zaviti nogo najprej v papir, nato pa obuti nogavice. Papir zelo greje, samo ga je treba, če veliko hodimo, večkrat premeniti, ker se kmalu raztrga zlasti na prstih. — Za mokre čevlje posušiti pa je tudi časopisni papir najboljši pripomoček. Ko sezujemo mokre čevlje, jih najprej dobro natlačimo s časopisnim papirjem, potem šele jih denimo sušiti. Na ta način se čevlji hitreje posušijo in se tudi ne skrčijo.

Svež petrolejev madež odpraviš iz blaga, ako blago takoj podržiš nekaj minut nad vročim štedilnikom. Seveda ne smeš tega narediti nad odprtim ognjem, ker se ti blago lahko vname.

Saje so zelo dobro sredstvo za čiščenje predmetov iz niklja, medi (mesinga) in srebra. Treba je dotične predmete samo dobro zdrgniti s krpičo, namočeno v saje, pa se bodo spet svetili kakor novi.

Za čiščenje posode je navaden lesni pepel zelo pripraven, samo ga je treba pred uporabo presejati, da ne ostane v njem kakšen pesek ali druga ostra smet, ki bi mogla posodo razpraskati. Najbolj pripraven je pepel za čiščenje aluminijaste posode, če je zaradi dolge rabe že potemnela.

**Umazan baržun (žamet) se očisti tako-le:** Najprej ga zdrgni s čisto, v salmijaku namočeno krpo, na kar ga operi s čistim terpentinom. Nato pripni baržun na platneno krpo in ga tako napni v lesen okvir, na drugi strani pa ga pogrni še z mokro ruto, ki jo moraš tudi pridrži na okvir. To je potrebno napraviti, da se baržun lepo posuši. Posušiš ga pa lahko nad ognjišče ali pa na topli peči. Para, ki nastane zaradi mokre rute, prepreči, da se dlachičice baržuna ne poležejo, ampak ostanejo stoječe pokoncu, in postane blago tako spet kakor novo. Tudi ni treba baržuna potem nič likati, ker je bil napet v okviru in se je na ta način sam od sebe zlikal.

## IZ POPOTNIKOVE TORBE

### Tožbe med župnikom in organistom

Sv. Jakob v Slov. goricah,  
17. februarja.

V naši fari, ki je ena največjih v vsej mariborski okolici, je nastalo minulo poletje velikansko razburjenje med farani, ker sta se sprla organist in župnik Martin Erhatič. Ta spor se je polagoma prenesel na sodišče, kjer imata organist in župnik Erhatič velikanske tožbe med seboj. Časopisi so o tem že mnogo pisali in tudi župnik Erhatič se je že branil pred napadi v ljubljanskemu dnevniku »Slovencu«. Ker se je začela tudi pri nas širiti »Domovina« zaradi svoje lepe in zanimive vsebine, je potrebno, da tudi v »Domovino« malo poročamo o teh procesih, za katere se sedaj v naši in v sosednjih farah kmetje in viničarji najbolj zanimajo.

Organist in župnik Erhatič sta se namreč sprla zaradi pogrebnih računov. Župnik je nato odpovedal službo organistu, ki je trdil, da je župnik Erhatič organistu manj izplačal kakor pa je kmetom zaračunal za pogreb od organista. Organist je medtem javno trdil, da ga je župnik Erhatič osleparil in da je župnik Erhatič tudi pri volitvah sleparil. Zaradi tega je zopet vložil župnik proti organistu tožbo. Pri prvi razpravi, ki se je vršila že meseca oktobra in pri kateri se je ta župnikova tožba prebrala, je organist izjavil, da bo svoje očitke župniku dokazal, in je zato zahteval po svojem zastopniku dr. Reismanu, da se župnikova tožba odstopi državnemu pravdnikstvu. To se je tudi zgodilo in državno pravdnikstvo je uvedlo proti župniku poizvedbe in preiskuje sedaj preiskovalni sodnik pogrebne račune župnika Martina Erhatiča, ki jih je predložil organist. Slednji trdi, da ga je župnik oškodoval za okrog 20.000 dinarjev. Organist je 70odstotni invalid, ki ima ženo in pet otrok ter je sedaj brez službe.

Župnik je medtem kot prestavnik cerkvenokonkurenčnega odbora zahteval od organista, da se v najhujši zimi izseli iz šolskega poslopja, v katerem stanuje. Ker organist ni vedel kam iti v zimi, se seveda, ni izselil. Župnik je nato vložil proti organistu tožbo na izpraznitev stanovanja. Organist pa se je tej tožbi protivil in zopet pri sodišču ugovarjal, da župnik sploh nima pravice njega izganjati iz stanovanja, ker je šola last občine in ne župnega urada. Ta razprava se je vršila že drugič minulo soboto, a jo je sodnik preložil na mesec april, ko bodo zaslišane številne priče, da se bo ugotovilo, kdo je prav za prav upravičen razpolagati z bivšim nadučiteljskim stanovanjem v šolskem poslopju. Do pomladi torej župnik Erhatič ubogega organista in

usmiljenja vrednega invalida s številno rodbino ne bo mogel vreči na cesto.

O teh procesih bomo »Domovini« še več poročali in priporočamo, da si še tudi drugi pri Sv. Jakobu in okoliških farah takoj naročijo »Domovino«, če hočejo čitati o tem zanimivem procesu med župnikom Erhatičem in organistom.

## Vestfalsko pismo

Marl na Vestfalskem, v začetku februarja.

Draga »Domovina«, skoraj ni tedna, da bi nam ti ne sporočila vest o naših rojakih iz Francije, Argentine, Brazilije in drugod, pa tudi o vestfalskih Slovencih prineseš semintja kakš članek. Odstopi nam torej zopet malo prostora za novice iz društvenega življenja v Marl-Hülsu. Kakor že znano, sta obe slovenski organizaciji v Nemčiji, Zveza jugoslovenskih delavskih podpornih društev in Zveza slovenskih katoliških društev sv. Barbare skupno priredili proslavo narodnega uedinjenja dne 2. decembra v Karnapu pri Essenu. Da je ta proslava bila impozantna manifestacija vestfalskih Slovencev za Jugoslavijo, o tem niso pisali samo slovenski listi v velikem obsegu, temveč celo nemški listi. Da se je tudi naše društvo v Marl-Hülsu v tako lepem številu udeležilo te svečanosti, se razume, saj je bilo naše društvo, ki je rade volje prevzelo preskrbo vencev in zelenja za okrašenje dvorane.

Ko je na mesečnem zborovanju v novembru predsednik društva predlagal skupno vožnjo društva na proslavo, je bil le en član odbora, ki je nasprotoval predlogu. To pa predsednika kot zavednega rojaka ni motilo, nego je z vneto deloval na to, da 2. decembra ni bilo v Marl-Hülsu niti enega količkaj zavednega rojaka, ki bi se ne udeležil proslave.

Na praznik sv. Treh kraljev je bil občni zbor našega društva s prav obsežnim dnevnim redom. Točke dnevnega reda so bile: letno poročilo, volitev odbora in razno. Iz letnega poročila je bilo razvidno res smotreno delovanje društva. Veliko zanimanje je bilo za volitev odbora. Dosedanji predsednik društva, obenem tajnik Zveze jugoslovenskih delavskih podpornih društev in član izseljenskega odbora, je imel namen odstopiti zaradi zahrbtnega spletkarjenja proti njegovim osebi z gotove strani in je zato sam predlagal g. Semeta za predsednika.

Na veliko veselje članov društva so se tudi odborniki predsedstva Zveze gg. Bolha, Dobršek in Hribaršek odzvali povabilu in nas posetili. Člani društva Marl-Hüls so storili svojo dolžnost in predlagali g. Pavla Bolho zaradi njegovih velikih zaslug za častnega predsednika Jugoslovenskega delavskega podpornega društva Marl-Hüls, kar se je sprejelo soglasno. Za to veliko zaupanje se je g. Bolha s prav toplimi besedami zahvalil društvu.

Po zborovanju je bilo obdarovanje otrok, za odrasle pa se je vršila prosta zabava, ki je trajala pozno v noč.

I. M.

## LJUDSKO VSEUČILIŠČE

### Vpliv mesečne svetlobe na rastlinstvo in živalstvo

Če vam kdo svetuje, da si dajte striči lase le ob rastoči luni, ali če vam kdo pripoveduje, da gre krompir, ki ste ga sadili v mlaju, preveč v rast, ali da je les, posekan v mladi luni, manj trpežen, da pa se dá bolje obdelavati, mu boste težko verjeli in imeli to za praznoverje.

Med preprostim narodom je razširjena mnogo take vere, ki smo jo imeli do zadnjega časa za babjeversto. Moderno naravoslovje nam je odkrilo marsikatero skrivnost in kaže nam biti v presoji stare vere jako previdnim in ne na slepo zametavati, kar je živelo med narodom stoletja in stoletja.

Tako je smatrala naravoslovna veda do pred kratkim vpliv mesečne svetlobe na živstvo za praznoverje. Mesečna svetloba da ni nič drugega

odbita solnčna svetloba, njena množina pa da je tako majhna, da ni pričakovati velikega vpliva na zemeljsko živstvo.

Naravoslovna veda tudi ni resno vpoštevala vpliva, ki naj ga ima luna na mesečne ljudi, češ, mesečniki pri luni bolje vidijo in laže uganjajo šale. Danes smo postali tudi v tem oziru bolj previdni in ne tajimo več tako brezpogojno vpliva lunine svetlobe na neko vrsto ljudi.

Pri Samoajskih otokih v Tihem oceanu živi črv palalo. Nahaja se v temnih globinah morja. Le kadar se te živali plode, prihajajo na površje. In glej čudo! Pojavijo se z računsko natančnostjo le v noči, preden stopi luna v zadnji krajec. Tamkajšnji prebivalci cenijo palalo kot delikateso in vedo natančno za dan, kdaj naj gredo na lov, kajti v nobeni drugi noči se žival ne pojavi na morskem površju.

Ta stroga odvisnost življenjskega poteka omenjene živali od mesečnih men, ki so jo nekateri naravoslovci opazovali in dokazali, je napotila učenjake, da so začeli razmišljati in da so spremenili svoje mnenje o marsikaterem prazno-verju. Kaj je prav za prav na tem, ne moremo še z gotovostjo reči, vendar se že splošno priznava, da vpliva mesečna svetloba na življenje tako živali kot rastlinstva in pa tudi človeka. Ta vpliv je posebno velik v vročih krajih, kjer luna posebno močno izžareva in lahko tako zelo vpliva na rastlinstvo in živalstvo.

Neki ameriški profesor je mnenja, da izvira ta vpliv od žarkov, ki prihajajo od solnca in se od lune odbijajo. Ta odbita svetloba pospešuje v rastlinah pretvoritev škroba v sladkor, s čimer se pospešuje rast.

V južnih krajih so večkrat opazovali, da se živila v mesečini močno kvarijo. Taka naziranja se slišijo večkrat tudi pri nas in niso, kakor vidimo, brez podlage. Kaj je temu vzrok? V mesečini bakterije, to so na majhna bitja, ki povzročajo bolezni, gnitje itd., bujno rastejo in se množe. Zato je dobro, da varujemo živila pred mesečino. V vročih krajih je ta vpliv seveda veliko večji kakor pri nas, ker je tam izžarevanje lune veliko večje.

Naziranja, ki smo jih doslej smatrali za praznoverje, stopajo tako v čisto novo luč in znanost se je začela resno baviti z njimi. Zato ne bomo s pomilovanjem zavračali marsikakega nazora starih ljudi, češ, to je prazno, izobraženi človek tega ne more verjeti. V stari veri, starih nazorih je skrita marsikatera modrost, na katero se prišli ljudje s tisočletnim opazovanjem pojavov v naravi. Izobraženci so take nazore prezirali kot babjeverne, a najnovejša znanost je odkrila v njih jedro resnice. Lep primer je v prav pojav, o katerem govorimo. Naj navedemo še nekaj primerov vpliva mesečne svetlobe na rastlinstvo in živalstvo! Seme, ki smo ga vsejali ob ščepu, požene veliko močneje in bolj gosto kakor seme, vsejano ob drugem času. Les, posekan v mlaju, se dá bolje obdelavati kakor kak drug les.

Pri črvu palalo smo videli, da vpliva mesečna luč na spolno življenje. To so opazovali in dognali tudi še pri nekaterih drugih morskih živalih. Tudi človek ni prost tega vpliva.

Kaj pa mesečnost in mesečni ljudje? Mesečnost se pojavlja zlasti pri nenormalnih, histeričnih ljudeh, je torej v neki vzročni zvezi s spolnostjo. Vpliva lune na take ljudi torej ne moremo tajiti, dasi znanstveno ta pojav še ni pojasnen.

Človek mora le polagoma odgrinjati plašč, ki pokriva tajnosti obdajajoče nas narode. Vendar smemo upati, da nam učeni možje pojasnijo tudi vpliv lune na našo zemljo in njene prebivalce. Ker je dan tudi že dokaz za vpliv lune na živali in rastline, utegne imeti od teh odkritij dobiček zlasti človek, ki goji rastline in živali.

## ZANIMIVOSTI

× **Ozemlje nove papeške države meri le 44 hektarov.** Ozemlje papeške države bo le nekoliko večje kakor dosedanja vatikanska posest; po sodbi poznavalcev razmer bo obsegalo

44 hektarov površine. Izključeno ni, da bo vatikanska država dobila pozneje še dohodek k morju. Sporazum med Vatikanom in Italijo dooloča nekatere značilnosti, predvsem dejstvo, da državljanstvo papeževе države ne izključuje italijanskega državljanstva in da se bodo kardinali smatrali enakovredni princem. Vatikan bo svoje državno ozemlje obdal z visokim zidom, železniške tračnice pa bodo segale z italijanskega ozemlja v Vatikan tako, da bo papež lahko neovirano stopil na vlak naravnost iz svoje palače. Obmejno službo v papeževi državi bodo izvrševali kakor doslej švicarski gardisti.

× **Kako bo morda prenehalo življenje na zemlji.** Angleški znanstvenik James Jeans pravi, da se nam konca sveta še ni treba bati. Po njegovem mnenju bodo živeli ljudje na zemlji približno še en milijon let. Konec sveta bo nastal na ta način, da se bo zaletela naša zemlja v kako drugo nebeško telo ali pa da bo solnce ugašnilo. Zemlji zlasti nevarna so mala nebeška telesa (asteroidi), ki so nastala potom eksplozije večjih planetov, ki so krožili med Jupiterom in Marsom v času, ko je bila zemlja še mlada. Ti asteroidi krožijo vedno v isti smeri. Čim bi asteroidi izpremenili svojo smer, bi nastale v svetovju strahovite katastrofe in deli asteroidov, ki bi jih privlačilo solnce, bi zadeli v našo zemljo in jo uničili. K sreči pretežna večina asteroidov nima namena izpremeniti smer. Največji med njimi, Ceres, je samo 8000krat lažji od naše zemlje. Če bi pa nenadoma izpremenil svojo smer in če bi ga začelo privlačevati solnce, bi se izpremenila njegova sedanja hitrost v vratolomni let in če bi se zaletel ta asteroid v našo zemljo, bi bilo vse življenje uničeno. Razmerje med toplimi in mrzlimi meseci na zemlji bi se znatno izpremenilo in poedina morja bi se občutno skrčila.

× **Najlepša evropska ženska je bila nesrečno zaljubljena.** Te dni se je vršila v Parizu lepotna tekma, na kateri je bila izbrana, kakor smo že poročali, najlepša žena Evrope (tako zvana miss Evropa). Ta sreča je doletela Elizabeto Simonovo, ki je postala kar čez noč slavna in ki ji zdaj ne bo več treba skrbeti za vsakdanji kruh. Zanimivo je, da nacionalistični madžarski tisk niti z besedico ni omenil pariške lepote tekme, dasi je zmagala najlepša žena Madžarske. Vzrok tiči v tem, da Elizabeta Simonova ni čistokrvna Madžarka. Je namreč židovskega pokolenja. Že takrat, ko je bila proglašena za najlepšo žensko na Madžarskem, je del madžarske javnosti odločno nastopil proti njeni zmagi, češ, da ni bila izvoljena soglasno, namreč samo z večino glasov. Njeni nasprotniki so zagovarjali stališče, da židovka, četudi je madžarska državljanica, ne more predstavljati madžarskega naroda, kajti židje se ženijo samo med seboj in predstavljajo strogo ločeno pleme. To pleme ni evropsko in zato njegova predstavnica ne more biti najlepša ženska v Evropi. Tudi po zmagi v Parizu nadaljuje madžarski tisk vojno proti Elizabeti Simonovi. Oče najlepše evropske žene je skromen okrajni zdravnik s skromno mesečno plačo. Da bi se mogla udeležiti lepote tekme v Budimpešti, je morala Simonova potovati v III. razredu. Zvečer po prihodu v Budimpešto, ko se je hotela predstaviti komisiji, se je avtomobil, v katerem sta se peljali z materjo, pokvaril. Mati je bila vsa obupana, češ, da pomeni to nesrečo, hčerka jo je pa tolažila, naj se nikar ne boji, ker je prepričana, da bo zmagala. Simonova je zelo skromno dekle. Še nikoli se ni pudrala in barvila za ustnice ali obrvi sploh ne uporablja. Končala je trgovsko šolo, pozneje je pa prebila dve leti v nekem dunajskem penzjonatu. Zdaj je stara 19 let. Kljub svoji mladosti je pa že doživela razočaranje v ljubezni. V mestu Kesthel, kjer je bivala več let, se je zaljubila v nekega bogatega fanta, ki jo je tako ljubil, da se ni hotel poročiti z njo, ker je bila siromašna. Ko je bila izvoljena za najlepšo žensko na Madžarskem, ji je fant brzojavil in izrazil željo, da bi se poročila, toda Simonova ga je brzojavno odklonila.

× **Žaloigra mladih zaljublencev.** Predzadnji torek se je odigrala v hotelu «Palace» v Olomucu pretresljiva žaloigra dveh mladih, lepih

zaljublencev. Pred dnevi je prispel v Olomucing. Tabakov iz Rumunije, ki se je nastanil v hotelu z lepo, mlado damo, o kateri je trdil, da je njegova žena. Zaljubljenca s svojim nastopom nista vzbujala posebne pozornosti in hotelsko osebje je bilo prepričano, da sta mlada zakonca. V nedeljo pred usodnim dnevom sta še v sobi večerjala in popila nekaj vina. Nihče v hotelu ni slutil, da sta si privoščila zaljubljenca zadnjo večerjo. Ko je hotelsko osebje v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne opazilo v sobi mladih zakoncev električno luč, je na to opozorilo hotelirja, ki je naročil uslužbencem, naj speča gosta zbude. Ko pa na trkanje ni nihče odprl, so vlomili vrata in nudil se jim je strašen prizor: Inženjer in mlada dama sta ležala na postelji mrtva. Dama je imela prestreljeno srce, inženjer je pa ležal kraj nje tudi ustreljen. Pozneje se je izkazalo, da je dama z neke odlične praške rodbine. Gre za umor in samomor iz nesrečne ljubezni.

× **Svilene nogavice in zima.** Svilene nogavice, za katere se ženske že od nekdanj navdušujejo, so prišle po svetovni vojni, ko je moda spravila na površje kratka krila, še bolj do veljave. Saj je učinek mnogo večji, če nožice tiče v svilenih nogavicah. Tega se je večina žensk, zlasti pa deklet, dobro zavedala in zato so dekleta tudi pozimi nosila svilene nogavice. Zaradi izredno mlaih zim, ki smo jih imeli zadnja leta, je bilo to mogoče, zlasti ker je večina modernih deklet kolikor toliko utrjena. Toda letošnja zimo je svilenim nogavicam odklenalo. Huda zima je ženske prisilila, da so segle po toplih volnenih nogavicah. Bilo jih je pa mnogo, ki se niso zme-nile za mrz in ki so kljub temu hodile v svilenih nogavicah. Posledice so bile seveda katastrofalne. Nekatera dekleta so v noge tako ozebla, da bodo čutila posledice še na stara leta, druga so zopet morala iskati zdravniške pomoči. Tako so te dni v Nauenu v Nemčiji prepeljali v bolnico neko 16letno mladenko s popolnoma zmrznjenimi nogami. Mladenka je odšla z doma v finih svilenih nogavicah. Vse kaže, da ji bodo morali obe nogi odrezati. Berlinske bolnice so prenapolnjene z ženskami, ki so ozeble zaradi pretankih nogavic.

× **Mož, ki je pozabil na svojo prvo ženo, in še drugič poročil.** Pred berlinskim civilnim sodiščem se je zagovarjal te dni zaradi dvoženstva 52letni ključavničar Engeler. Gre za neobičajen primer, kajti moža so na predlog njegove prve žene uradno proglasili za mrtvega, in sicer brez njegove vednosti. Engeler je pri zaslišanju izjavil, da je bil njegov prvi zakon zelo nesrečen, tako da mu je bila vojna, ki ga je rešila zakonskega jarma, zelo dobro došla. Na bojišču je iskal smrti, da bi se rešil pekla v zakonskem življenju. Sodišče je res ugotovilo, da je bil Engeler zelo hraber in da je bil odlikovan z železnim križcem prve stopnje. Po vojni se obtoženec ni vrnil k svoji ženi in leta 1919 se je drugič oženil. Pred sodiščem je izjavil, da mu niti na misel ni prišlo, da se mora dati od prve žene ločiti. Šele leta 1925., ko je po povratku v Berlin zvedel, da ga je dala njegova prva žena uradno proglasiti za mrtvega, je vložil prošnjo za ločitev, kateri je sodišče ugodilo. Ločena žena je pa zvedela med procesom za njegov drugi zakon in je moža ovadila. Sodišče je prisodilo možu, ki še ni bil kaznovan in ki živi s svojo drugo ženo v najlepši slogi, najnižjo kazen za dvoženstvo, in sicer 6 mesecev ječe pogojno.

× **Samomor zaradi slabega izpričevala.** Komaj 15letni Štefan Nemeth je bil med slabimi učenci I. razreda madžarske trgovske akademije v Bratislavi. Že več tednov je slutil, da bo dobil slabo izpričevalo. Sošolcem je večkrat izjavil, da tega udarca ne bo prebolel. Ko je dobil te dni izpričevalo, je prebledel, potegnil iz žepa revolver in se ustrelil v glavo. V šoli je nastala nepopisna panika. Takoj so poklicali rešilno postajo, toda v bolnico so pripeljali že mrtvega.

× **Pes podedoval premoženje.** Amerika je dežela, kjer ni nič nemogoče. Celo najneverjetnejši dogodki ne vzbujajo pozornosti, kajti Amerika je svet rekordov. V Los Angelesu je te dni pes Dick podedoval 270.000 dolarjev. Gospa Mimi Huber-

jeva je ves prihranek zapustila Dicku v nagrado za zvestobo, ki jo je izkazoval svoji gospodarici prav do smrti. Njeni sestrični, ki sta se nadejali zapuščin, v oporoki sploh nista omenjeni. Pes je postal dedič velikega premoženja in gospa Ema Fosterjeva bo upravljala zapuščino in pazila na srečnega dediča. Vprašanje nastane le, komu bo pes zapustil svojo bogatijo, če pogine prej, preden bo «zapravil» ves denar.

× **Mrlič sam sebi govoril ob pogrebu.** Pittsburški pastor Morrel je bil originalen mož v življenju in tak je ostal tudi po smrti. Ko so ga prijatelji spremljali na zadnji poti, jih je presenetil z lastnim nagrobnim govorom. Mož je dal namreč napraviti tik pred smrtjo gramofonsko ploščo in na pokopališču so gramofon navili. Tako je izrekel pastor sebi samemu posmrtnico in je bil menda doslej edini, ki je govoril ob lastnem grobu. «Smrt je prav tako naravna kakor življenje,» je med drugim govoril pokojnikov glas iz gramofona. «Smrti se nam ni treba bati in človek mora biti vedno pripravljen oditi dostojno s tega sveta.»

× **Zaradi lakote prodajajo ženske.** Na Kitajskem se je številnim nadlegam pridružil še glad, ki neusmiljeno pustoši v nekaterih pokrajinah. Posledice lakote so grozne, najtežje pa jih prenašajo kitajske žene in dekleta, ki jih moške in očetje za skromne denarje prodajajo brezvestnim prekupčevalcem. Angleški misijonarji so zastavili ves vpliv, da se prepreči prodajanje žensk, toda neizprosna lakota je kljub temu zahtevala 17.000 deklet, ki so jih odvedli v velika pristaniška mesta.

× **Strahota madžarskih ječ.** Te dni so bili izmenjani med Češkoslovaško in Madžarsko politični zločinci. Češkoslovaški državljani, ki so bili zaprti na Madžarskem, pripovedujejo o strahotnih razmerah v madžarskih jetnišnicah. Med drugimi je bil zaprt tudi oficijant deželnega vojaškega poveljstva v Košicah Ripa, ki se je vrnil s transportom političnih kaznjencev iz Madžarske in dal novinarjem podatke o nepopisnem trpljenju in strahotah v madžarskih jetnišnicah. Ripa je bil pred tremi leti na češkoslovaškem ozemlju blizu madžarske meje aretiran in madžarska obmejna straža ga je odvedla na Madžarsko, češ, da je vohun. V madžarski vasi Torna Nadaška ga je madžarski stotnik Fülep zaslišal in madžarski vojak so ga tako preteпали, da je večkrat omedlel. Zavedel se je šele, ko so ga položili v sneg in polili z mrzlo vodo. Tudi Fülep je nesrečneža neusmiljeno pretepal in mu izbil več zob. Enako so trpeli drugi politični kaznjenci. Ko je bil obsojen zaradi vohunstva, katerega mu niso mogli dokazati, je bil odveden v Budimpešto v posebno kaznilnico, kjer bi moral sedeti 18 let. Kaznjenci so se najbolj bali zloglasne celice št. 43. Pa tudi po drugih celicah so kaznjence strahovito mučili. Češkoslovaško državljanko Kopecko so pazniki opetovano posilili. Neko Rumunko so strahovito mučili in mnogo je bilo primerov, da so mučenega jetnika obesili na okno in poklicali uradno komisijo, ki je ugotovila smrt. Še zdaj je zaprt na Madžarskem bivši urednik «Arbeiter Zeitung», avstrijski državljani, ki ga Madžari nočejo izpustiti, ker se boje, da bi ne spravil v javnost grozot po madžarskih jetnišnicah. Nesrečnik ima jetiko in bo najbrž umrl.

× **Nedolžen človek bi bil skoro moral dati glavo.** V Nemčiji so v zadnjem hipu preprečili nov primer justičnega umora moža, ki je bil pred tremi leti pred poroto obsojen na smrt. Gre za hlapca Hermana Dielingena, ki je bil obtožen umora svoje ljubice, služkinje, in ki bi bil kot žrtev justične zmotne že davno v grobu, da ga ni pravosodno ministrstvo pomilostilo na dosmrtno ječo. Med prototno obravnavo so sodni izvedenci izjavili, da ni izključeno, da gre za nesrečo in da je služkinja utonila. Sodišče je bilo pa mnenja, da je ta možnost izključena. Dielingen je v kaznilnici tri leta napejal vse sile, da pride resnica na dan, in šele te dni je sodišče odredilo ponovno obravnavo, in sicer na podlagi poročila zdravniške komisije, ki izključuje nasilno smrt in ki ugotavlja, da je služkinja pod-



# Malčki!

## Princeska ,Zvezdana'

Najlepša knjiga s prelepo povestico o prigradah male Zvezdane za male „Domovinarje“

### ↔ je izšla. ↔

Na vsaki strani boste našli lepo sliko, ki vam bo nazorno pokazala vse prečudne, vesele in žalostne doživljaje te male Zvezdane. To lepo knjigo, ki jo boste vi, vaši bratje in sestre, očetje in matere z veseljem brali, bomo prodajali prav poceni, in sicer po **13 dinarjev.**

Knjigo naročite takoj pri upravi „Domovine“  
LJUBLJANA  
Knaflijeva ulica št. 5  
in priložite denar kar v pismo.



legla srčni kapi. Kljub temu je deželno sodišče v Osnabrücku odklonilo obnovitev procesa in šele na pritožbo Dielingenovih zagovornikov je bila odrejena ponovna obravnavo, ki bo pokazala, da je bil Dielingen po nedolžnem obsojen.

× **Zagoneten napad na tihotapce v Ameriki.** Te dni je bil izvršen roparski napad na družbo tihotapcev alkoholnih pijač v Chicagu. Tolpa ljudi, ki se je izdajala za policijske uradnike, je vdrla v tihotapski brolg in pričela divje streljati na tihotapce. V borbi je bilo ubitih sedem tihotapcev, dočim se je dvema posrečilo pobegniti. Zločinski napad je izzval v Ameriki veliko senzacijo, ker so se razširile vesti, da je res policija sama spravila tihotapce s sveta, ki se jih je bala, da bi izdali neke nepravilnosti. Policija je bila baje zapletena v umazano afero. Nedavno je baje isti tolpi zaplenila večjo količino vtihotapljenega alkohola, ki ga pa ni uničila, kar bi po prohibicijskem zakonu morala storiti, marveč ga je prodala. Policisti, ki so sodelovali pri zaplenbi, so si izkupiček razdelili. Ker so se pa bali, da jih tihotapci izdajo, so jih postrelili.

× **Obsodba sirovega roparja.** Pred sodiščem v Znojmu na Češkoslovaškem se je vršila te dni razprava proti Janu Bloudicku zaradi drznega roparskega napada na učiteljico Boženo Cukovo. Učiteljica je bila uslužbena na češki manjšinski šoli v Schönwaldu. Do šole je imela precej daleč in pot je vodila skozi gozd. 27. oktobra lani se je zjuraj tik ob robu gozda pojavil pred njo neznan možki s sekuro v roki. Zakričal je na ničesar hudega slutečo učiteljico: «Denar ali smrt!» Ker je preplašena učiteljica oklevala, jo je napadalec udaril s sekuro po glavi. Nato ji je vzel ves denar in omamljeno od silnega udarca zavlekel v gozd. Učiteljica se je medtem zavedla in se zakadila v roparja. Nastala je strahovita berba, med katero je napadalec svojo žrtev večkrat udaril s topim koncem sekire po glavi, da se je onesveščena

zgrudila na tla. Zločinec je skušal nato svojo žrtev tudi oskruniti. Cukova se je čez nekaj ur zavedla, splazila se je z gozda na cesto in tam obležala. Našel jo je neki voznik in jo prepeljal v bolnico. O napadu so bili naglo obveščeni orožniki, ki so obkolili ves gozd. Po večurnem zasledovanju se je orožnikom posrečilo prijeti storilca v osebi dninarja Jana Bloudicka, ki se je skrival v neki jami. Bloudicek je bil oblastvom znan kot skrajno nevaren potepuh, ki je bil že opetovano kaznovan. Pred leti se je zagovarjal tudi pred dunajsko poroto, obtožen poskušenege umora svoje ljubice. Morilec je pred poroto v Znojmu priznal svoje dejanje in izjavil, da je imel že dolgo namen koga oropati in priti na ta način do denarja. Zdravniki so ugotovili, da se mu ni posrečilo dekle oskruniti, pač pa je dobila Cukova težke telesne poškodbe. Udarci po glavi so bili smrtno nevarni. Porotniki so soglasno potrdili obtoženčevo krivdo, na kar je bil Bloudicek obsojen na 18 let ječe, poostrene s temnico na dan zločina in s celodnevni postom vsakega četrta leta.

× **Stabounnik z odrezano glavo.** Neka mlada Parižanka je doživela te dni strašen dogodek. Prejela je povabilo, naj pride na poset v grad neke znane plemenitaške rodbine v Yonneju. Ko je dospela tja, jo je sprejel oskrbnik z velikim presenečenjem, češ, da se je gotovo zmotila v datumu poseta, ker graščak je bil s svojo rodbino v Parizu in bi moral prispeti šele drugega dne. Vendar ji je pripravil posebno sobo, kjer bi lahko prenočila in počakala na prihod gospodarjev. Bilo je že precej pozno in Parižanka se je kmalu odpravila spat. Ponoči jo je nenadoma prebudil ropot in ko je odprla oči, je opazila z grozo ob peči čisto nagega možkega. Planila je iz sobe in klicala na pomoč. Na njene klice je priteknel vrtnar, ki se je podal z njo v sobo. Naei možak je bil še vedno tam in v rokah je držal odrezano človeško glavo, s katere je trgal las

za lašom. Glava je bila oskrbnikova, možak pa je bil slaboumnik, ki je ušel iz bližnje norišnice. Parižanka je dobila spricho groznega prizora tako nud živčni napad, da so jo morali prepeljati v bolnico.

## ZA SMEH IN KRATEK ČAS

### Vzrok.

Zdravnik: «Ti, ti si velik ptič! Mislim, da rajši tičiš pri strojepiski kakor pri ženi.»

Odvetnik: «Seveda, saj je strojepiska edina ženska, kateri lahko kaj diktiram...»

### Zašonski prepirček.

Žena: «Ti, ti si grdoba. Če ti očitam tvoje grehe, gre pri enem ušesu noter pri drugem pa ven.»

Mož: «Pri tebi, draga ženka, pa gre pri obeh ušesih noter pri ustih pa ven...»

### Pri prodajalcu psov.

Gospodična: «Koliko stane ta veliki pes?»

Prodajalec: «100 dinarjev.»

Gospodična: «A ta srednji?»

Prodajalec: «150 dinarjev.»

Gospodična: «A oni mali?»

Prodajalec: «200 dinarjev.»

Gospodična: «A tale najmanjši?»

Prodajalec: «300 dinarjev.»

Gospodična: «Za božjo voljo, koliko bom morala šele plačati, če sploh nobenega ne kupim!»

### Tatova.

Tomažona in Blažona so zaprli, ker je prvi ukradel uro, drugi pa kravo.

V zaporu je Blažon hotel podražiti Tomažona, ki je ukradel uro, češ: «No, koliko je sedaj ura?»

Tomažon: «Mislim, da bo že čas, gnati kravo na pašo.»

### Nepotrebno.

Gospodinja: «Ali ste umili rake, preden ste jih dali kuhati?»

Služkinja: «Zakaj pa, saj so bili vse svoje življenje v vodi!»

### Nemogoče.

Neža: «Pravkar sem videla, da je neki mladi mož poskušal poljubiti vašo hčerko.»

Jera: «Ali se mu je to posrečilo?»

Neža: «Ne.»

Jera: «Potem pa ni bila moja hčerka.»

### Sinko vinskega trgovca.

Sinko: «Danes sem dobil v šoli dober red v kemiji.»

Oče (vinski trgovec): «Kaj si pa tako dobro znal?»

Sinko: «Pripovedoval sem učitelju, kako se ponareja vino...»

### Sovražnici moškega spola.

Urša: «Moj mož me mora vedno ubogati. Tvoj te pa menda ne. Davi si se, kakor sem čula, prepirala z njim in si mu pustila zadnjo besedo.»

Neža: «Seveda, danes je njegov god, pa sem mu morala napraviti malo veselja...»

### Ni mu bilo zaupati.

Miha: «Prijatelju Melhijorju sem pred dnevi posodil tisoč dinarjev. Včeraj pa je Melhijor kar na lepem umrl.»

Matija: «Kaj ti nisem rekel, da temu človeku ni zaupati?»

### Listnica uredništva

Erkenschwick-Recklinghausen. Pismo smo prejeli. Žal, se prav nič ne spominjamo, da ste nas prosili za kakšno uslugo. Gotovo tistega pisma nismo prejeli. Prosimo natančnega pojasnila, za kaj gre.

# MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zračni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

### Bučnice in solnčnice

luščene in naluščene, z a m e n j u j e in kupuje vedno najugodnejše

trgovina F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.

Prvovrstno bučno olje.

### Delavca, dobro izurjenega v opekarški stroki

iščem. Prednost imajo samski. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod «Delavec». 80

### V Ljutomeru pri Franu Repiču

je trgovina mešanega blaga, knjigarna, zaloga vseh pisarniških in šolskih potrebščin, kakor tudi pogrebni zavod, kjer se dobe krste, mrtvaški prti, kape, nogavice, voščene sveče — tam je r a z p r o d a j a. Kdor pride v Ljutomer, naj poseti brezobvezno to trgovino in naj se prepriča o dani mu priliki, da za malo denarja dobro kupi. 78

### Gostilno v sredini mešta

dobro idočo, zaradi bolezni takoj prodam. — Pripravno za Dalmatinca. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod šifro «Takojsnje plačilo». 2996

### Gostilno in trgovino

ob prometni cesti, zelenjadni in sadni vrt ter njive, prodam v lepem kraju na Gorenjskem. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 3343

### Hišo z gostilno

udi z manjšim posestvom, kupim na prometnem kraju. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod «Dobro idočo». 3365

### Kmečko posestvo

prodam po ugodnih plačilnih pogojih. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 82

### Drva, suha in zdrava

lanske sečnje, kupimo 4 do 5 vagonov. — Ponudbe pod «Drva» na oglasni oddelek «Domovine». 3112

### Poslovni lokal

v bližini glavnega kolodvora takoj oddam. — Naslov pove oglasni oddelek «Domovine». 3214

### Lokal, trgovski ali obrtni

s stanovanjem, dam v najem za maj 1929 v Ljubljani. Tržaška cesta 5. — Pojasnila pri hišniku. 3345

### Volčjega psa

dobrega čuvaja, starega dve leti, prodam. — Pismene ponudbe na graščino Volčji potok, p. Radomlje. 3337

### Šivalni stroj

Singer 66, prodam. — Ponudbe na poštni predal 216. Ljubljana. 3392

### Gozdno posestvo

večje, nairaje v hribih, če mogoče z lastnim lovom, kupim. — Ponudbe z natančnim opisom in ceno na oglas. odd. «Domovine» pod «Takojsnje plačilo». 3139

**Kubinjsko posodo** in vse gospodinske in gospodarske potrebščine nudi najceneje (trdka) 81

**BREZNIK & FRITSCHE**, trgovina z železino, LJUBLJANA.

## Priporočajte in širite „Domovino“!

**L. Mikuš**  
LJUBLJANA, Mestni trg 15  
**DEŽNIKI**

NA MALO

NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

52

Telefon 2282

Zahtevajte brezplačni

**CENIK.**  
**Elegantna**

plitka, dobra in cenena ura

**Din 98.—**

**3 letno** jamstvo.

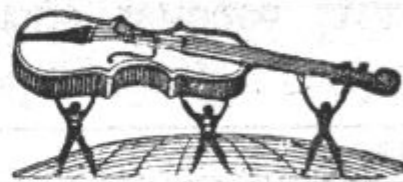
14 dni na poskušnjo, ako ne odgovarja, se vrne denar.

**Anton Kiffmann**  
Maribor št. 43-c.

Specijalist za samo **boljše**

švicarske ure.

Cenik brezplačno. 44



Veliki ilustrovani **cenik**

dobite zastoj! Zahtevajte ga od skladišča

**MEINEL in HEROLD**

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

**R. Lorgner, MARIBOR št. 104-B.**

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 98 Din. Gramofoni od 545 Din in dalje.



**Najuspešnejše sredstvo**  
za rejo domače živali je  
brezdvomno

**MASTIN**

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana 66.

**Že 32 let**

stoji v službi bolnih in zdravih, bolečine ublažu oči Fellerjev Elsafluid, kateri je pohvaljen v mnogobrojnih priznanicah in iz najvišjih krogov. Ujorabljjen na znotraj in zunan, se je izkazal uspešen pri reumatičnih bolečinah, živčnih boleznih, pri šibkosti, pa tudi drugače kot brza pomoč. Dobiva se povsod, poizkusna steklenica 6 Din, dvojna 9 Din. Ako ga nimajo, naročite ga po pošti, vsaj za 62 Din, naravnost pri lekarnarju Feller, Stubica Donja, Eisenrg 360, Hrvatska. Za prebavo pa: Elsa-kroglice, 6 škatlic 12 Din. 9